

ÅSNES KOMMUNE KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2010 – 2022

VEDTATT AV ÅSNES KOMMUNESTYRE 26.04.2010
KST-SAK 026/10

Hva er et planprogram?

Planprogrammet skal fortelle hvilke spørsmål kommunen ønsker å finne svar på gjennom arbeidet med kommuneplanen, der det skal angis en tidsplan for planarbeidet, og det skal fortelle hvordan det legges til rette for medvirkning så innbyggere i kommunen kan delta i arbeidet.

Innhold

Kap	Tema	Side
1	Bakgrunn for planarbeidet	3
2	Føringer og premisser for planarbeidet	3
3	Organisering, framdriftsplan og medvirkning	5
4	Viktige forutsetninger for planarbeidet	7
5	Hvordan skal kommunesamfunnet utvikle seg under visjonen "Åsnes – inkluderende og miljøbevisst"?	9
6	Levekår og folkehelseperspektivet i Åsnes	9
7	Folketallsutvikling og bosetting	10
8	Regnskapstall	12
9	Driftsøkonomisk utvikling/gjeld	13
10	Jord-/skogbrukets utvikling	15
11	Skoleelever i Åsnes	16
12	De fem satsningsområdene	16
	Satsningsområde 1: Oppvekst, ungdom	17
	Satsningsområde 2: Kultur	18
	Satsningsområde 3: Arbeidsplasser og næringsutvikling	19
	Satsningsområde 4: Helse og velferd	20
	Satsningsområde 5: Boligområder, grendeutvikling og sentrumsutvikling	21
13	Utmarksbruk	23
14	Omdømmebygging	24
15	Interkommunalt samarbeid	25
16	Samfunnssikkerhet og beredskap	26
17	Behov for utredninger	26

1 Bakgrunn for planarbeidet

Kommuneplanlegging handler om de store spørsmålene for lokalsamfunnet:

Hvordan kan vi legge til rette for at alle innbyggerne i Åsnes kommune kan få et best mulig liv – både de som lever her nå og de som kommer etter oss?

Kommuneplanlegging handler om å finne løsninger på konkrete utfordringer og målsettinger:

- Hvilke utfordringer står vi overfor?
- Hvilke mål skal vi sette for Åsnes kommune?
- Hvordan kan vi best møte utfordringer vi står overfor?
- Hvordan kan vi nå målene vi setter for kommunen?

Kommuneplanlegging handler om samarbeid og engasjement:

- Hvordan skaper vi engasjement, deltagelse og debatt om lokale samfunnsspørsmål?
- Hvordan samarbeider vi med andre kommuner og myndigheter for løse oppgavene?

Lovpålagt oppgave etter plan- og bygningsloven

Alle norske kommuner pålegges gjennom Plan- og bygningsloven å «utføre en løpende kommuneplanlegging med sikte på å samordne den fysiske, økonomiske, sosiale, estetiske og kulturelle utvikling innenfor sine områder». I hver kommune skal det utarbeides en kommuneplan med en langsiktig del som omfatter: «mål for utviklingen i kommunen, retningslinjer for sektorenes planlegging og en arealdel for forvaltningen av arealer og andre naturressurser».

Dette planprogrammet skal være program for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Samfunnsdelen må ikke forveksles med arealdelen, som har juridiske kart og bestemmelser om hvordan arealer kan utnyttes.

Kommuneplanens samfunnsdel er det politiske dokumentet som skal trekke opp visjoner og mål for kommunen både som samfunn, som myndighet og som tjenesteyter. Den bør vise

- trender og konsekvenser ved ulike valg
- behov innen forskjellige samfunnsområder og hvordan behovene skal dekkes
- skisserte strategier og legge grunnlag for viktige prioriteringer og bruk av virkemidler

2 Føringer og premisser for planarbeidet

Kommunen er planmyndighet etter plan- og bygningsloven. Likevel ligger det en rekke føringer, både fra sentralt og regionalt nivå, som kommuneplanarbeidet må forholde seg til. Samtidig er det en rekke andre kommunale planer innenfor ulike tema som en må ta hensyn til, og som kan gi godt grunnlag for kommuneplanen. Bryter kommunen for mye med sentrale/regionale retningslinjer kan nabokommuner, fylkeskommunen, fylkesmannen og andre statlige instanser komme med innsigelse til forslag til arealdelen av kommuneplanen.

Under er listet opp en del eksempler på føringer for planarbeidet.

Nasjonale føringer:

- RPR for Barn og unge
- RPR for Samordnet areal- og transportplanlegging
- NVE, Retningslinjer for arealbruk og sikring i flomutsatte områder 1999 m/revisjoner
- Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442
- Retningslinjer for klima- og energiplanlegging
- Jordvern
- Tilgjengelighet for alle

Regionale føringer

- Fylkesplan for Hedmark 2009-2012
- Fylkesdelplan, Veileder for senterstruktur, varehandel og service i Hedmark
- Fylkesdelplan for vern og bruk av kulturminner fra 2005
- Fylkesdelplan, Vannbruksplan for Glomma
- Utviklingsplan for Vestmarka (under utarbeidelse)
- Miljøverndepartementets skriv, av 11.09.1990, om Vestmarka i Hedmark fylke
- Strategiplan for fylkeslandbruksstyret i Hedmark – juridiske virkemidler

Det foreligger også en rekke temaplaner, oftest initiert fra sentrale sektormyndigheter, som delvis har dekket behovet for overordnede planer. De eksisterende planene vil utgjøre en viktig del av grunnlaget for kommuneplanens samfunnsdel, og må tas med i betraktningen under vurdering av ulike spørsmål. Det er ikke nødvendig, og heller ikke tid til, å gjennomføre en fullstendig rullering av disse planene, men de belyser problemstillinger det må tas hensyn til.

Tema	Status	Kommentar
Kommuneplanens arealdel 1990-2001	Kommuneplan	Situasjonen evalueres i grove trekk i samfunnsdelen
Reguleringsplaner		
Sentrumsutvikling	Pågående oppgave	Aktuelle tiltak vurderes i grove trekk i samfunnsdelen
Motorferdsel i utmark og vassdrag	Lov og nasjonal forskrift	Kommunal forskrift vurderes
Materielle kulturminner og kulturvern	Fylkeskommunal myndighet og kommunale registreringer	Kommunedelplan for kulturlandskaps- og kulturvern vurderes
Skolestruktur	Under utredning	Tema i samfunnsdelen
Barnehager		Tema i samfunnsdelen
Jordbruksområder og kulturlandskap – kjerneområder for landbruk	Temaplan	Situasjonen evalueres i grove trekk i samfunnsdelen
Grendeutvikling		Situasjonen evalueres i grove trekk i samfunnsdelen
Biologisk mangfold og vilt	Rapport/temaplan	Situasjonen evalueres i grove trekk i samfunnsdelen
Vurdering av skogshusvær (landbruk +)	Kommunal retningslinje for saksbehandling	Evalueres i grove trekk i samfunnsdelen

”Allmannaretten” – adgang til utmark og friluftsliv	Lov	Underliggende hensyn i behandling av samfunnsdelen
Trygg-/utrygg byggegrunn: ras- og flomutsatte områder	Lov og retningslinjer	Underliggende hensyn i behandling av samfunnsdelen
Trafikksikkerhetsplan	Kommunedelplan	Revideres
Støysoner	Registreringer	Underliggende hensyn i behandling av samfunnsdelen
Adressering		
Strategisk næringsplan	Utkast til temaplan	Kommunedelplan utarbeides
Handlingsplan for pleie- og omsorgstjenester	Temaplan	Evalueres i grove trekk i samfunnsdelen
Handlingsplan for psykisk helse	Temaplan	Evalueres i grove trekk i samfunnsdelen
Plan for kulturliv og kulturbygg	Temaplan	Kommunedelplan utarbeides
Boligsosial handlingsplan	Temaplan	Evalueres i grove trekk i samfunnsdelen
Habilitering og rehabiliteringstjenester	Temaplan	Evalueres i grove trekk i samfunnsdelen
Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet	Kommunedelplan	Revideres

3 Organisering, framdriftsplan og medvirkning

Organisering

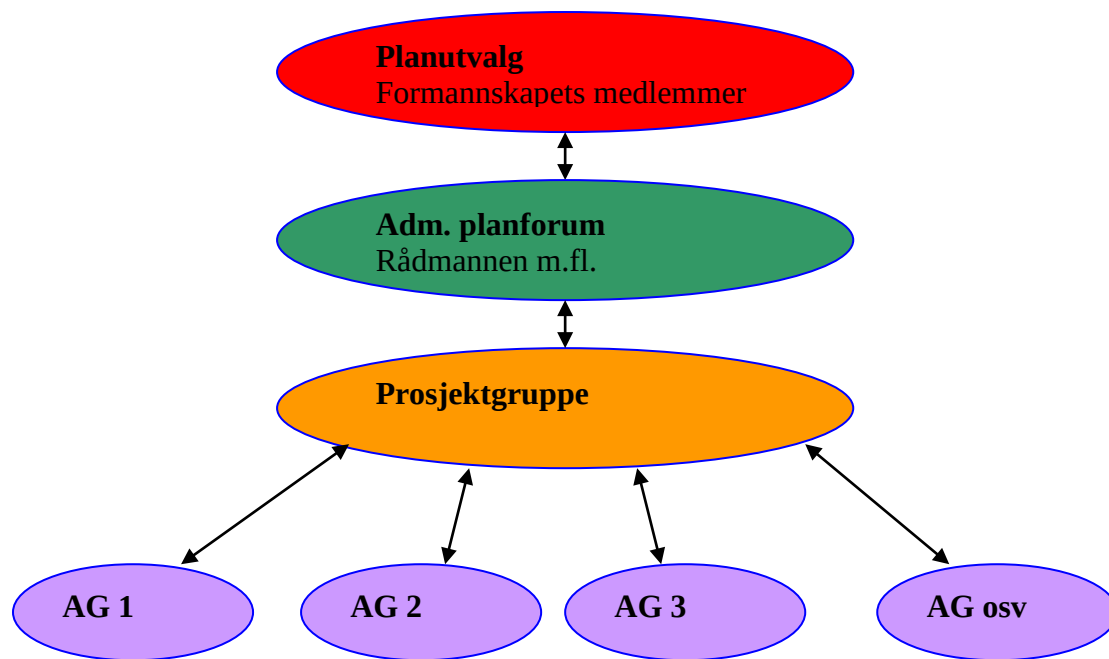
Kommunestyret har gitt rådmannen i oppdrag å organisere, legge til rette for og gjennomføre arbeidet med samfunnsdelen i kommuneplanen.

Formannskapetets medlemmer er oppnevnt som fast planutvalg med mandat til å behandle alle temaer og spørsmål som loven ikke krever behandlet av kommunestyret.

Kommunen har tidligere opprettet administrativt planforum hvor planfaglige spørsmål på tvers av sektorinteresser vurderes i forkant av politisk behandling. Planforumet har faste medlemmer fra administrasjonen, men suppleres med andre etter behov. I arbeidet med kommuneplanen ledes forumet av rådmannen.

Det opprettes fast prosjektgruppe som ledes av virksomhetsleder for plan og kommunalteknikk med bistand fra helseleder, koordinator for oppvekst, landbruksleder og planlegger.

I tillegg gis det mulighet til å opprette saks-/temabestemte arbeidsgrupper.

Framdriftsplan

Hendelse	Behandling	Tid
Behandle forslag til planprogram og vedta det lagt ut til offentlig ettersyn / Vedta varsel og kunngjøring av oppstart av kommuneplanarbeidet	Kommune-styret	30.11.09
Forslag til planprogram på høring		Fram til 01.02.10
Korrigerings av forslag til planprogram.		
Fastsettelse av planprogram	Kommune-styret	April 2010
Utarbeidelse av forslag til samfunnsdel		
Vedtak om høring av planforslag	Kommune-styret	August 2010
Høring		Sept./okt. 2010
Samfunnsdelen korrigeres		
Sluttbehandling		
Vedta kommuneplanens samfunnsdel	Kommune-styret	November 2010

Medvirkning

I plan- og bygningsloven stilles det krav til medvirkning og høring ved gjennomføring av planprosessene. Et godt resultat forutsetter bredest mulig deltakelse og engasjement fra lokalsamfunnet.

Hvordan kan du delta?

Alle har mulighet til skriftlig å sende inn sine synspunkter til planprogram og senere selve plandokumentet når det legges ut til offentlig ettersyn. Alle informasjon vil være tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Alle frister for å gi innspill ved planstart og synspunkter til planforslag vil også bli kunngjort i lokale aviser.

Hvordan kan organisasjoner og foreninger delta?

Organisasjoner og foreninger vil også kunne ha interesse av å komme med innspill og synspunkter til planen. Det er særlig viktig å understreke at ledere i foreninger og organisasjoner følger med i planprosessen slik at deres interesser kommer frem i planarbeidet.

Kommunen vil invitere til medvirkning gjennom:

- offentlige møter
- planverksted med barn og ungdom med fokus på deres interesser
- planverksted med utvalgte næringslivsaktører med fokus på muligheter for nyskaping
- arbeidsgrupper for enkelte tema
- informasjon via kommunenes hjemmeside
- informasjon via brev til lag og organisasjoner
- annonser i lokalavisene
- offentlige høringer til planforslag

4 Viktige forutsetninger for planarbeidet.

Plan- og bygningsloven er det viktigste lovformelle redskapet samfunnet har for å fastsette politiske mål, ivareta langsiktige hensyn, beskytte allmenne interesser, tilrettelegge for verdiskaping og næring, og styre utviklingen i en ønsket retning.

Plan- og bygningsloven (PBL)

Lovens plandel ble nylig revidert, og trådte i kraft 1. juli 2009. Den fastsetter i stor grad hvordan planarbeidet i kommunen skal foregå.

PBL § 1-1. Lovens formål

"Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Byggesaksbehandling etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig.

Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.

Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene."

Bærekraftig utvikling:

En utvikling som imøtekommer dagens behov, uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

Universell utforming:

En utforming av produkter, byggverk og uteområder som er i alminnelig bruk, slik at alle mennesker skal kunne bruke dem på en likestilt måte så langt det er mulig, uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler.

PBL § 3-1 Oppgaver og hensyn i planlegging etter loven

"a) sette mål for den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i kommuner og regioner, avklare samfunnsmessige behov og oppgaver, og angi hvordan oppgavene kan løses

b) sikre jordressursene, kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle landskap og kulturmiljøer

c) sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv

d) legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling

e) legge til rette for god forming av bygde omgivelser, gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet

f) fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet

g) ta klimahensyn gjennom løsninger for energiforsyning og transport

h) fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv."

PBL § 11-2 Kommuneplanens samfunnsdel

"Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.

Kommunedelplaner for temaer eller virksomhetsområder skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig."

Andre forutsetninger og føringer for planarbeidet

I tillegg til plan- og bygningsloven er det en rekke andre lover som regulerer kommunens tjenesteområder. Staten og fylkeskommunene vedtar planer som skal være retningsgivende for planleggingen i kommunen. Rikspolitiske retningslinjer og rundskriv gir også nasjonale føringer som det skal tas hensyn til.

5 Hvordan skal kommunesamfunnet utvikle seg under visjonen ”Åsnes - Inkluderende og miljøbevist”?

I den videre planprosessen vil det være spesielt fokus på visjonen slik at den blir ivaretatt som grunnleggende verdier og gjennomgående tema. Innen viktige samfunnsområder vil det bli rettet spesiell fokus på:

1. *Ta vare på naturverdier samtidig som naturen skal gi rom for aktiviteter som fremmer helse og friluftsliv.*
2. *Inkludering betyr alt for den som blir inkludert. Det å lære seg å være inkluderende, være åpen for andres annerledeshet og oppleve den gode følelsen å bli kjent med andre er en viktig samfunnsverdi. Å kunne inkludere alle krever høy toleranse. Det må være fokus på dette for å hindre utstøtingsmekanismer. Utstøting hemmer utvikling – inkludering fremmer utvikling.*
3. *Fremme befolkningens helse og motvirke sosiale forskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet.*
4. *La kultur, nyskaping og fremtidsrettet fokus få en sterkere rolle.*
5. *Legge til rette for bærekraftig verdiskaping og næringsutvikling.*
6. *Styrke kommunesenteret med fokus på universell utforming og som kommunens sentrale kultur- og møtested.*
7. *Sikre hensynet til barn og ungdom. Skal Åsnes kommune være et godt sted å vokse opp i, må all planlegging vurderes i forhold til barn og unge.*
8. *Ta klimahensyn gjennom løsninger for energiforsyning og transport.*
9. *Sikre jordressursene, kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle kulturlandskap og kulturmiljøer.*
10. *Gjøre det attraktivt å bo i Åsnes gjennom og skape bolyst.*
11. *Ha et program for at nye innflyttere/pendlere blir værende i kommunen.*

6 Levekår og folkehelseperspektivet i Åsnes.

Forskjeller i befolkningens oppvekstmiljø, levekår, skole, arbeid, kultur og miljø bidrar til at sosiale ulikheter i helse skapes, opprettholdes og forsterkes. Basert på Kostra tall har Åsnes kommune store utfordringer når det sammenlignes med gjennomsnittskommunen i Norge ved at:

Åsnes har 66% mer i sosialhjelpsutgifter, 44% flere barn under omsorg, 80 % flere PU over 16 år, 43 % flere uførepensjonister, 79% flere eldre over 80 år, 103% flere barn med behov for spesialundervisning, 92,8 % av landsnittet i skatteinntekter og at nesten hver 3. person er enten ufør eller trygdete på annet vis.

Ved å sammenligne Åsnes med Oslo blir forskjellene enda mer markante ved at inntektsnivået er 46% høyere i Oslo, antallet innen PU er 3 ganger større i Åsnes, dobbelt så mange uførepensjonister i Åsnes og Åsnes har 95% flere eldre over 80 år.

Viktig spørsmål:

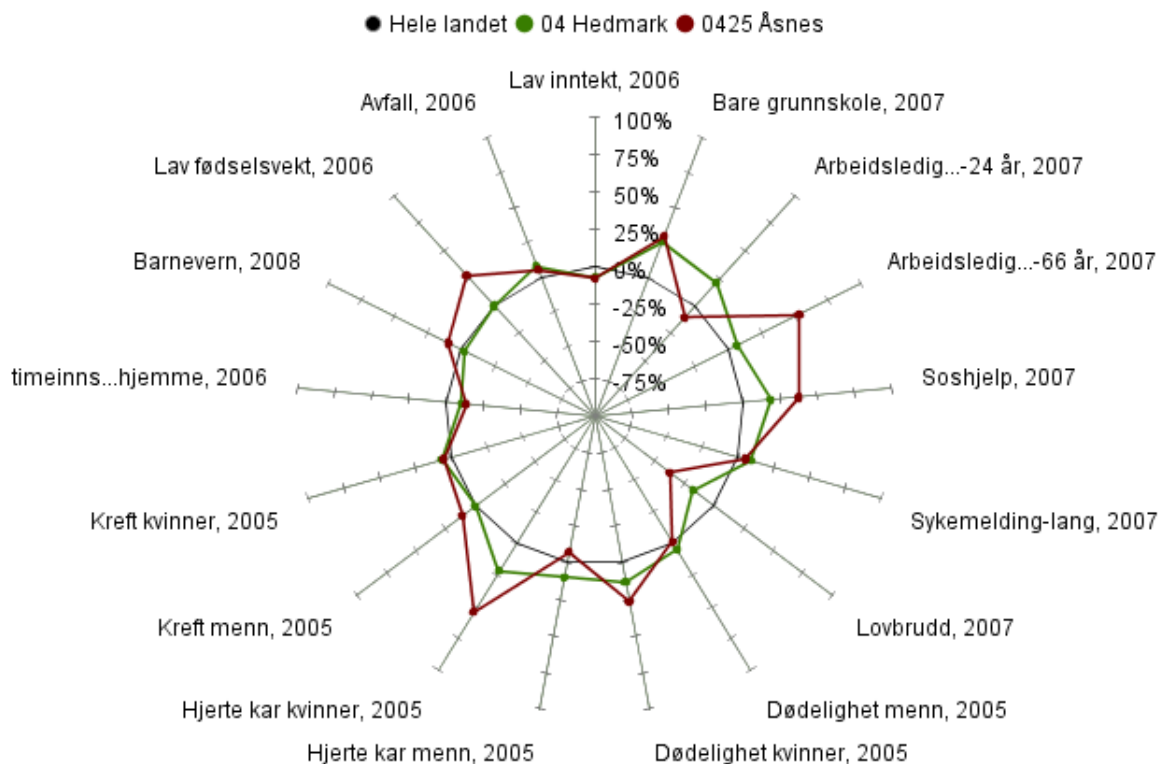
1. *Hvordan forhindrer vi at stadig yngre blir sosialhjelpmottakere?*

Kommunebarometer

Nedenstående kommunebarometer er en sammenstilling av folkehelsestatistikk som gir et bilde av noen utvalgte indikatorer innenfor demografi og sosioøkonomiske faktorer, risikofaktorer, beskyttende faktorer, helsetilstand og helsetjenester i kommunen.

Figuren viser avvik (i prosent) mellom Åsnes kommune, Hedmark fylke og gjennomsnittet for Norge. Verdier innenfor den sorte ringen er et tegn på bedre resultat enn i landet for øvrig. I forhold til landet har Åsnes kommune lovlydige borgere.

Link: <http://nesstar.shdir.no/kommunebarometer/>

7 Folketallsutvikling

Utviklingstrekk:

Ved registrering pr. 01.01.2009 var det 7610 innbyggere i Åsnes kommune. Pr. 01.01.10 er det registrert 7607 innbyggere. Det vil si at Åsnes Kommune i løpet av 2009 har hatt en liten nedgang på til sammen 3 innbyggere. Vi kan bare konstatere at innbyggertallet i Åsnes holder seg på samme nivå. Tabellene nedenfor viser at befolkningssammensetningen vil endre seg til flere eldre og færre barn/unge. Ikke nok med at prognosen i seg selv er negativ, de nye prognosene viser ytterligere negativ trend enn prognosene få år tilbake. Åsnes kommune er en kommune med høy andel eldre som skal forsørges. Det er av vesentlig betydning for kommunens satsningsområder hvordan alderssammensetningen i befolkningen utvikler seg. Nedenstående tabell viser utviklingen av aldersfordeling, slik Statistisk Sentralbyrå har fremskrevet den til 2030.

Alderssammensetning framskrevet etter MMMM*:									LLML
	2005	2008	2009	2010	2015	2020	2025	2030	2030
0-5	427	396	378	369	351	356	358	348	268
6-15	914	833	822	800	744	685	678	684	545
16-19	331	396	419	405	325	320	287	286	254
20-66	4500	4398	4400	4393	4292	4148	4060	3977	3815
67-79	1027	966	953	965	1110	1224	1285	1237	1188
80+	580	592	638	620	565	534	561	691	615
Sum:	7779	7581	7610	7552	7387	7267	7229	7223	6685

Skulle alternativet LLML slå til, ville nedgangen i folketallet bli enda mer dramatisk.

**Alternativ MMMM står for middels nasjonal vekst med forutsetninger om:

Middels fruktbarhet, middels levealder, middels innenlands mobilitet og middels netto innvandring.

Bosetting - Utvikling

Tabellen nedenfor viser bosettingsmønsteret i kommunen fra 1970 til 2009.

Fra 1970 og frem til 31.12.2009 har det vært en reduksjon av folketallet med 1661 personer. I dag er de lokale tyngdepunkt for boliger ved Arneberg, Gjesåsen og Flisa, viser tabellen ut fra postnummer. Befolkningen fordelt på hovedkretsene viser en tilbakegang i samtlige kretser utenom Flisa, jfr tabellen.

Fra 1970 og frem til 31.12..2009 har Flisa hatt en vekst på ca 18 % mens de øvrige områdene har hatt en nedgang i folketallet på ca. 20 til 45 % Det er rimelig å anta at de sentrale deler av bygda fortsatt vil kunne opprettholde noenlunde stabil bosetting. Den skjeve utviklingen i de andre områdene i resten av kommunen blir en stor utfordring.

Bosetting ut fra kretser

	1970	1980	1990	1995	2000	2002	2004	2006	2007	2009
Flisa	2009	2198	2276	2323	2293	2291	2298	2335	2341	2368
Sønsterud	2333	2266	2067	1965	1917	1909	1895	1894	1851	1876
Åsnes vest	2353	2166	1913	1795	1811	1796	1777	1683	1665	1648
Arneberg	1083	1112	1053	968	930	926	870	882	854	854
Finnskog	1490	1245	1091	993	959	935	906	896	850	834
Uoppgitt			142	202	151	167	178	24	43	30
Sum:	9268	8987	8542	8246	8061	8024	7924	7714	7604	7610

Bosetting ut fra postnummer

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2009
Flisa	2845	2870	2849	2832	2835	2862	2787	2837	2835	2881
Arneberg	2414	2376	2332	2327	2298	2217	2182	2196	2152	2120
Gjesåsen	1932	1916	1917	1909	1905	1895	1879	1894	1851	1876
Finnskogen	833	826	812	789	780	772	739	763	723	703
Uoppgitt		124	151	167	159	178	192	24	43	30
SUM	8024	8112	8061	8024	7977	7924	7779	7714	7604	7610

8 REGNSKAPSTALL 2006 - 2007 - 2008 - 2009

UTGIFTER					INNTEKTER				
	2009	2008	2007	2006		2009	2008	2007	2006
Lønn	336,1	300,2	277,0	264,9	Driftsinnt.	493,6	443,3	404,4	379,1
Øvrigedrifts utgifter	150,3	124,7	121,3	112,8	Finansinnt.inkl.motp.avs kr.	19,8	17,8	18,2	16,5
Finansutg.	25,7	24,5	24,1	21,0	Bruk avset.	3,9	6,5	4,4	6,0
Avsetninger	5,2	16,3	3,8	4,0	Regnsk.res.	0	-1,9	-0,8	1,1
SUM	517,3	465,7	426,2	402,7	SUM	517,3	465,7	426,2	402,7

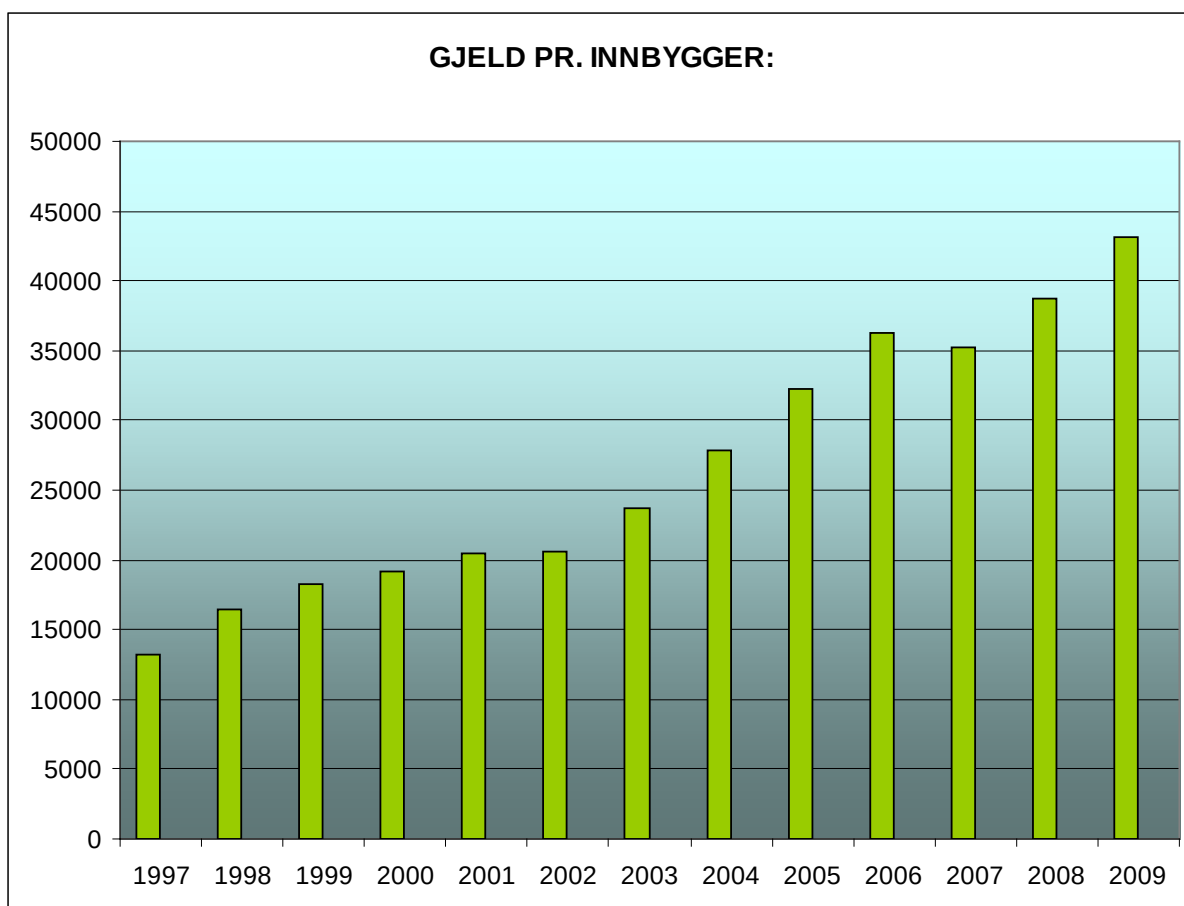
Utgifter og inntekter - prosentvise andeler pr år:

UTGIFTER					INNTEKTER				
	2009	2008	2007	2006		2009	2008	2007	2006
Lønn	64,97	64,46	64,99	65,79	Driftsinnt.	95,42	95,19	94,89	94,14
Øvrige driftsutgifter	29,05	26,78	28,46	28,01	Finansinnt. inkl.motp. avskr.	3,83	3,82	4,27	4,10
Finansutg.	4,97	5,26	5,65	5,21	Bruk avsetn.	0,75	1,40	1,03	1,49
Avsetninger	1,01	3,50	0,89	0,99	Regnsk.res.	0,00	-0,41	-0,19	0,27
SUM	100,00	100,00	100,00	100,00	SUM	100,00	100,00	100,00	100,00

9 DRIFTSØKONOMISK UTVIKLING/GJELD

								BUDSJ.
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Rente utgifter	10 465	6 563	7 574	9 439	12 145	13 259	13 056	15 973
Rente inntekter	-4 284	-2 590	-2 240	-2 945	-4 434	-3 014	-2 955	-6 109
Avdrag på lån	6 391	11 367	11 511	11 126	11 801	10 900	12 301	17 420
Netto driftsres.	-8 148	-12 082	5 201	-3 185	159	11 696	1 260	1 971
Finans.behov - Investering	13 868	36 350	83 600	35 575	46 990	77 778	66 870	70 650

Årstall:	Gjeld pr. innbygger	Åsnes har en lånegjeld på kr. 327 832 577,- pr. 31.12.09 Det utgjør 43 096,- kr. pr. innbygger. Vi har kun i mindre grad nådd målene med å øke egenkapitalen ved investeringer. Behovet for å opparbeide fond (egenkapital) og å styrke arbeidskapitalen medfører at vi må øke netto driftsresultat i årene fremover. Kostratallene opererer med vesentlig høyere gjeld pr. innbygger. Dette skyldes at fremtidige pensjonsforpliktelser er ført som gjeld, uten at tilsvarende fondsavsetninger er hensyntatt. Den store økningen i langsiktig gjeld skyldes i hovedsak opplån i forbindelse med nye omsorgsboliger, oppussing ved ungdomsskolen og sykehjemmet.
1997	13 229	
1998	16 502	
1999	18 248	
2000	19 195	
2001	20 448	
2002	20 537	
2003	23 769	
2004	27 898	
2005	32 201	
2006	36 210	
2007	35 226	
2008	37 835	
2009	43 096	

10 JORD-/SKOGBRUKETS UTVIKLING

Jordbruksareal i drift i 2009 (iflg. søknad om produksjonstilskudd i jordbruket)

	Areal i daa	% av Hedmark
Åsnes	98 333	9,3
Hedmark	1 057 956	

Antall foretak registrert i Åsnes

	Antall	% av total
Totalt	2038	
Jordbruk, jakt og viltstell	600	29
Skogbruk	242	12

Planteproduksjon

År	Korn		Potet		Grovfor		Grønnsaker	
	Areal	Brukere	Areal	Brukere	Areal	Brukere	Areal	Brukere
1990	71 097		10 278	272	4 717	100	214	15
1995	76 113		13 024	209	5 390	62	269	9
2000	78 056		10 009	153	7 294	100	217	9
2005	77 803		9 962	101	8 363	92	243	5
2008	73 436		11 365	102	10 847	88	224	3

Avvirkning skogbruk:

År	Kubikk	% Hedmark	% Norge
1990	220 000		
1995	208 000		
2000	201 000	7,4	2,5
2005	274 000	12,3	3,0
2008	214 000	9,6	2,7

Avskyting elg:

År	Antall felt	% av felt elg i Hedmark
1990	469	7,1
1995	194	5,4
2000	448	7,7
2005	508	7,7
2008	462	6,3

11 SKOLEELEVER I ÅSNES

	31.des	15.aug.	15.aug.	15.aug.	15.aug.	15.aug.	15.aug.	prosent fra
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2002 til 2008
FLISA	249	244	224	217	211	204	196	21,29
SØNSTERUD	179	161	150	144	143	132	129	27,93
KILEN	54	52	51	53	50	48	42	22,22
JARA	99	103	95	91	95	98	85	14,14
ØSTSIDEN	88	89	72	65	61	61	58	34,09
SUM B.trinn	669	649	592	570	560	543	510	23,77
ÅUS	276	287	320	320	304	275	271	1,81
SUM TOTAL	945	936	912	890	864	818	781	17,35

Videregående opplæring – Oppfølgingstjenesten

Oppfølgingstjenesten har ansvar for elever som faller fra videregående opplæring. Tabellen viser antall ungdommer i Åsnes i OT, i skoleår 08/09, samt årsaken til at ungdommene er kommet i kontakt med Oppfølgingstjenesten.

Totalt antall	Ikke sendt søknad	Nei til plass	Ikke plass, er til formidling	Andre årsaker	Avbrudd i skoleåret
71	30	20	9	-	12

12 DE FEM SATSNINGSOMRÅDENE

Kommunestyret har enstemmig vedtatt 5 satsingsområder som det vil bli særskilt fokusert på i det videre planarbeidet:

- 1. Oppvekst og ungdom er utpekt som hovedsatsingsområde**
- 2. Kultur**
- 3. Arbeidsplasser og næringsutvikling**
- 4. Helse og velferd**
- 5. Boligområder, grendeutvikling og sentrumsutvikling**

Satsingsområde 1: Oppvekst, ungdom

Oppvekst som kommunal virksomhet inkluderer både skole, barnehage, tilbud til funksjonshemmede barn og unge og hjelpetjenester for barn og familie.

Ungdom skal ha muligheten til å delta i planprosessen. Planlegging skal ha et langsiktig perspektiv og ta hensyn til kommende generasjoner.

Viktige spørsmål:

1. Hvordan kan vi sikre at visjonen "Åsnes – inkluderende og miljøbevist" blir ivaretatt som grunnleggende verdi?
2. Hvordan kan det legges bedre til rette for tverrfaglig samarbeid om barn og unges oppvekstvilkår?
3. Hvordan skal helseperspektivet inkluderes i arbeidet med barn og unge?
4. Er det arenaer/møteplasser for barn og unge som kan videreutvikles?
5. Hvordan tilby kvalitativt gode nok barnehager?
6. Kan vi tilrettelegge for mer fleksible åpningstider i barnehager/SFO?
7. Hvordan sikre overgang fra barnehage til grunnskole?
8. Hvordan tilby kvalitativt god nok grunnskole?
9. Hvordan tilby kvalitativt god nok ungdomsskole?
10. Hvordan sikre overgang fra ungdomsskole til videregående?
11. Hva kan kommunen tilby de som faller ut av videregående opplæring?
12. Hvordan ønsker ungdommen i Åsnes at lokalsamfunnet skal utvikle seg?
13. Hva ønsker/trenger ungdommen i Åsnes?
14. Hva kan ungdommen bidra med i samfunnsutviklingen?
15. Hvordan kan vi få mer engasjert ungdom i Åsnes kommune?
16. Hva er bra med Åsnes, sett fra ungdommens ståsted?
17. Hvordan ser ungdommen på interkommunalt samarbeid, og på hvilke områder?

Satsingsområde 2: Kultur

Åsnes har et aktivt og mangfoldig organisasjonsliv. Utenom de politiske, finnes det for tiden over 140 foreninger, lag og interesseorganisasjoner. Det er ingen samlet kommunedelplan for kultur i Åsnes. Årlig avholdes flere større arrangement. Noen har lang tradisjon mens andre er i en oppstartfase. De ulike arenaene som faller inn under kulturbegrepet har et mangfoldsperspektiv med muligheter for å ivareta alle grupper som likeverdige aktører, også de som av ulike årsaker har behov for tilrettelegging i en eller annen form.

Idretten er viktig som aktivitetstilbud, sosial arena, næringsutvikling og helseforbedrende tiltak.

Viktige spørsmål:

- 1. Hvilke satsingsområder skal det legges vekt på og hvilke tema bør en kommunedelplan for Kulturliv omfatte?*
- 2. Hvilke satsingsområder skal det legges vekt på og hvilke tema bør en kommunedelplan for Kulturminnevern omfatte?*

Satsingsområde 3: Arbeidsplasser og næringsutvikling

Næringspolitikk dreier seg om å skape verdier som igjen legger grunnlag for velferd.

Primærnæringene, samt små og noen mellomstore bedrifter og Flisa handelssenter utgjør ryggraden i kommunens næringsliv. Små og mellomstore bedrifter finnes i alle deler av kommunen og representerer et stort mangfold av bransjer. Det er svært viktig for Åsnes kommune å ta vare på det eksisterende næringslivet samtidig som man søker etter nyskapingmuligheter.

Det er utarbeidet utkast til Strategisk næringsplan for Åsnes kommune, perioden 2008 – 2011. Planen tar for seg målsettinger og strategier innen ulike næringsområder, fra primærnæring til industri og service.

Erfaringsmessig ser vi at beslutning om etablering i stor grad blir påvirket av de samme kriteriene som de som ønsker å bo og leve har. I økende grad ser vi at næringsutvikling dreies mot initiativer som gir positive ”ringvirkningsaktiviteter” som for eksempel for kommunesenterutviklingen. Dette vil bli et viktig satsingsområde for Åsnes fremover og kan, hvis vi er gode, skape et positivt helhetsbilde for både næringsetablering og bosetting. Samtidig må ikke dette ta fokuset bort fra hvilke grunnleggende premisser kommunen råder over som forutsetninger for næringsetablering, så som arealplanlegging og regulering, infrastruktur, skape møteplasser /arenaer for næringslivet og næringsutviklingsmidler.

Viktige spørsmål:

1. Hvilke tema bør en næringsplan omfatte?
2. Er det behov for framtidige næringsareal – og i tilfelle hvor?

Satsingsområde 4: Helse og velferd

Pleie og omsorgsområdet har gjennom mange år hatt en vekst. Samhandlingsreformen har høye forventninger til økt kommunal innsats for å forebygge helseplager og hindre innleggelser på sykehus. Kommunen har høyere utgifter til økonomisk sosialhjelp enn gjennomsnittet i Hedmark. Det er forventninger til at etableringen av NAV kontoret på Flisa vil bidra til å redusere disse utgiftene.

Levealderen øker, og vi står ikke lengre over for en "eldrebølge" som vil avta etter hvert. At eldre får flere leveår med god helse, reduserte helseforskjeller i befolkningen, og tilgjengelighet for alle er nasjonale mål for folkehelsearbeidet.

Viktige spørsmål:

- 1. Hva er de største utfordringen for Åsnes kommune ved planlegging og gjennomføring av Samhandlingsreformen?*
- 2. Hvordan kan folkehelseperspektivet innlemmes i kommunal planlegging – og hvilke tema bør prioriteres?*
- 3. Hvordan møte det økende behovet innen pleie og omsorg?*

Satsingsområde 5: Boligområder, grendeutvikling og sentrumsutvikling

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige mål og utfordringer for Åsnes. Samfunnsdelen skal ikke inneholde juridisk bindende bestemmelser om arealforvaltningen i kommunen, men det vil være umulig å ta stilling til mål og utfordringer uten å vurdere noen overordnede prinsipper for arealbruken. Det må med andre ord være en tydelig sammenheng mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdelen. Samfunnsdelen av planen vil gi føringer for det videre arbeidet med kommuneplanens arealdel.

Trivsel vil være en viktig faktor for at folk skal velge å bo i Åsnes, både i og utenom sentrum.

Boligehov

Hvor stort er behovet for nye arealer til boligbygging?

I hvor stor grad kan nye prosjekter ta i bruk allerede bebygde arealer?

Fins det et godt botilbud for alle grupper – også de med særskilte behov?

Har historien vist at noen boligtilbud likevel ikke er realiserbare?

Framtidig bolig- og arealpolitikk må ta hensyn til hvordan folk ønsker å bo.

Lokalisering

Samfunnsdelen skal gi overordnede føringer for lokalisering av fremtidig boligbygging og bosettingsmønster.

Kommunens rolle

Mange kommuner fører en aktiv boligpolitikk. Hvilken rolle skal kommunen ha i forbindelse med tilrettelegging av boliger og boligtomter? Skal kommunen ha et tydelig boligsosialt engasjement?

Sentrumsutvikling

Kommunen har i en årrekke ansett utviklingen av kommunesenteret Flisa som viktig. Området er viktig for næringslivet, men også som en sosial arena, der folk fra hele bygda treffes. Kommunen anser at byggeskikk, estetikk, universell utforming og et mangfoldig tilbud er faktorer som gjør Flisa attraktivt for flere enn de som bor der, men finnes det særtrekk som bør bevares eller utvikles?

Grendene

Kommunen ser gjerne at eiere av ubebodde småbruk legger eiendommene ut for salg, men er det andre måter å opprettholde bosetting i grendene på? Har grendene kvaliteter som vi ikke finner i sentrum, og kan det bygges videre på disse?

Transport – trafikksikkerhet

Nasjonale myndigheter understreker at kommunal planlegging må ha som mål å redusere transportbehovet og særlig privatbilismen. Planlegge for økt bruk av bla sykkel er prioriterte tiltak. Arbeidet med trafikksikkerhetsplaner er viktig for å rette fokuset på trafikksikkerhet lokalt med kartlegging av trafikkfarlige miljø og hvilke tiltak som bør iverksettes innen bla. opplæring i skole, ungdomsmiljø og fysiske tiltak.

Viktige spørsmål:

1. *Hvilke boliger og boligområder vil etterspørres i framtida?*
2. *Hvor er det behov for nye boligområder?*
3. *Hvordan skal sentrumsutviklingen på Flisa foregå med hensyn på universell utforming, bomiljø, estetikk, som handelssentrum i Solør og som arena for kulturliv og sosial møteplass ?*
4. *Hvordan kan bosettingen i grendene styrkes og har grendene kvaliteter som det kan bygges videre på?*
5. *Hvor skal det ikke tillates spredt bebyggelse? (Hvilke kriterier skal vektlegges?)*
6. *Skal kommunen drive boligbygging og ?*
7. *Hvilken rolle skal kommunen ha i forbindelse med tilrettelegging av nye boligområder?*
8. *Hvordan ønsker folk å bo?*
9. *Bør småbruk kartlegges?*
10. *Hva vil en stabilisering eller svak vekst i folketallet bety for Åsnes?*
11. *Hvilke utfordringer ser vi kommer som følge av endringer i befolkningsstrukturen?*
12. *Hvor og hva er de største utfordringene innen trafikksikkerhetsarbeide i Åsnes?*

13 UTMARKSBRUK

Kommunen har forvaltningsansvar i forhold til utmarksbruk gjennom flere lover. Plan- og bygningsloven, Skogbruksloven, Viltloven, Laks- og innlandsfiskeloven og Lov om motorferdsel i utmark, med flere.

Friluftsliv og rekreasjon

For de fleste betyr utmarka en mulighet til friluftsliv og rekreasjon. Tilgang til naturen er en betydningsfull og viktig del av livet for veldig mange. Jakt, fiske, sopp- og bærplukking, turgåing, ski og trim, er populære rekreasjonsaktiviteter i Åsnes. Et omfattende løypenett er i bruk hele året. Kommunen merker et stadig økende påtrykk fra et aktivt snøscootermiljø.

Tradisjonell næring

Skogbruket har stor næringsmessig betydning i kommunen, selv om sysselsettingen har gått ned. Som beite har utmarka fått endret betydning, kanskje særlig på grunn av rovdyr. Tidligere boplasser og voller gror igjen i økende grad.

Kulturminner

Det store antallet automatisk fredete kulturminner i kommunen ligger i utmark. Delvis fordi utmarka har vært i større aktivt bruk i tidligere tider, men også fordi et stort antall er bevart i områder uten særlige tekniske inngrep. Kulturminner av nyere dato er derimot i en kategori som må vedlikeholdes, dersom de skal kunne bevares. Skogfinske kulturminner, og tømmerfløtningsanlegg er i en særstilling, ettersom de ikke lengre er i bruk, og ligger i områder som i moderne tid har mindre økonomisk verdi enn før. Kulturlandskapet har i slike områder nå større betydning som kulturminne, enn som næringsmessig inntektskilde. For øvrig finnes det også noen forsvarsverker eller forskansninger i utmark, bla. ved Rønnesætra

og Skansen. Andre kulturminner i innmark (for eksempel Sønsterud gard, Haugsmølla osv.) er ofte i en annen situasjon, der det er enighet om bevaringsverdien.

Naturverdier

Det er viktige naturverdier i utmarka som skal ivaretas i forvaltningen.

Hytter

Åsnes er i dag ingen spesielt stor hyttekommune, og har heller ingen større hyttefelt. I motsetning til for eksempel Trysil har Åsnes ingen store vintersportsanlegg eller lignende som er attraktive nærområder for feltutbygging. I denne kommunen er det kvaliteter ved "urørt" natur og landskap, friluftsliv og rekreasjon som er viktigst for hytteeierne. Ønsker om etablering kan derfor komme i konflikt med nettopp de verdiene som er attraktive for en utbygging. På en annen side, så er også et tradisjonelt kulturlandskap, og Finnskogens bygningsarv på spredte torp, verdier som er med på å gjøre områder interessante for hytteeierne.

Utenom de få hyttefeltene, så er det et større antall spredte hytter. Det er også flere hundre bygninger i utmarka – spesielt skogshusvær (rundt 600 stk.), som i realiteten blir brukt som hytter, uten at det dermed er foretatt en formell bruksendring. Spørsmålet er hvordan kommunen skal forholde seg til denne utviklingen, og om den kanskje kan være ønskelig hvis den styres – ut fra et kulturvernspunkt.

Trenden er at det nå er større etterspørsel etter hytter av høyere standard, som innehar de samme bekvemmeligheter som en bolig. Det er mulig at kommunen da også vil oppleve et økt krav til helsetjenester som følge av økt besøk av lengre varighet. Hytteeiere må også betraktes som en ressurs, særlig for det lokalsamfunnet som de kan tenke seg å delta i, og kan der være et aktivt tilskudd til å opprettholde velforeningsvirksomhet eller andre fellesgoder.

Ved lokalisering av nye hytter må kommunen foreta en avveining av flere hensyn.

I planprogrammet til arealdelen vil utfordringene bli nærmere konkretisert.

14 OMDØMMEBYGGING

Ingen kommune ønsker anonymitet, og må uansett også forholde seg til hvordan den oppfattes og omtales. Åsnes har muligheten til å arbeide bevisst med dette. Omdømmebygging vil være et tiltak for å oppnå andre mål...

En bedrift kan i lovmessig og økonomisk sammenheng likestilles med en person – uten menneskelige egenskaper, men kommunen som organisasjon er ikke tjent med å bli oppfattet på den måten. Til alle tider har samfunn blitt vurdert ut i fra sin kultur, hvordan de ivaretar innbyggernes behov, og hvordan de forvalter sine ressurser. Det er vel få virksomheter som blir personifisert i den grad som en kommune blir. God omdømmebygging kan stimulere til økt bosetting, nyetablering, turisme og stolthet.

15 INTERKOMMUNALT SAMARBEID

Åsnes samarbeider allerede med andre kommuner på enkelte områder. (Barnevern, renovasjon og regional innkjøpsordning.)

Flere kommuner sammen kan:

- Utgjøre en sterkere pressgruppe overfor andre aktører
- Dra nytte av fagkompetanse over kommunegrensene
- Gå sammen om å fordele tjenestetilbud der det er hensiktsmessig
- Styrke fagmiljøer

Det vil imidlertid også være grunner for at kommunene ikke bør samarbeide på alle områder:

- Geografisk avstand
- Motstridende interesser
- Ulik nytte/belastning ved eventuelle ordninger

En bør også være klar over at visse former for samarbeid kan måtte forandres over tid, og at enkelte ordninger kan være vanskelige å reversere dersom de blir innført.

Viktige spørsmål:

1. *Er det andre aktuelle samarbeidsområder det bør innledes drøftinger med andre kommuner om?*

16 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP

Ny lov pålegger kommunen en tydeligere beredskapsplikt med krav til å utarbeide sektorovergripende risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner slik at samfunnet blir mest mulig robust mot påkjenninger. Behovet for risikostyring er økende som følge av forventede endringer i klimatiske forhold, økt teknologiavhengighet, strukturendringer i samfunnet og endret nasjonalt og internasjonalt trusselbilde.

For å redusere risiko og sårbarhet, skal forebyggende samfunnssikkerhetsarbeide ivaretas i all planlegging etter plan og bygningsloven. I Åsnes er det store utfordringer til arealbruk i flomutsatte områder, særlig langs nedre del av Flisa elv og elveslettene langs Glomma. Flere kommunale beredskapsplaner er for tiden under rulling.

17 BEHOV FOR UTREDNINGER

Under arbeidet med planen vil det bli nødvendig å ta stilling til en rekke spørsmål ved ulike forhold. Det er da viktig å ha tilstrekkelig kunnskap om de tema som blir vurdert, slik at vi ikke utarbeider planer på grunnlag av antagelser.

Viktige spørsmål:

1. Er det behov for andre utredninger?